ЦЮРУПИНСЬКИЙ РАЙОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
ЦЮРУПИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ

Довідка

04.12.2015

«Про реалізацію змістових ліній навчання на уроках зарубіжної літератури в умовах впровадження нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти»

Згідно плану роботи КУ «Цюрупинський районний методичний кабінет» на 2015/16 н.р. у листопаді 2015 р. вивчено питання «Про реалізацію змістових ліній навчання на уроках зарубіжної літератури в умовах впровадження нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Моніторинг кадрового і методичного забезпечення викладання предмету, документації, відвіданні уроки свідчать, що учителі загальноосвітніх навчальних закладів району загалом усвідомили суть реформування літературної освіти і реалізують мету Концепції літературної освіти, затвердженої наказом МОН України від 26.01.2011 р. № 58, вимоги Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392.

Для розв’язання поставлених завдань зазначеними документами заклади району мають відповідне кадрове забезпечення. У 20 ЗНЗ району у 5-7-х класах викладання зарубіжної літератури здійснюють 37 вчителів. Із них

не за спеціальністю викладають 4 педагогів (11%) (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. №2, Новомаячківська ЗОШ І-ІІ ст. Кринківська ЗОШ І-ІІ ст.), 32 чол. (86%) мають вищу спеціальну освіту і 1 чол. (3%)– бакалавр.

Кваліфікаційну категорію «спеціаліст» мають 5 чол. (13%), «спеціаліст ІІ категорії» - 3 чол. (8%), «спеціаліст І категорії» - 8 чол. (22%); «спеціаліст вищої категорії» - 21 чол. (57%); педагогічні звання «Учитель-методист» - 10 чол. (27%) і «Старший учитель» - 4 чол. (11%). За стажем педагогічної роботи: від 3до 5 років – 2 чол. (5%), від 5 до 10 років - 4 чол. (11%), більше 10 років – 5 чол. (13%), більше 20 років - 26 чол. (70 %).

З метою ефективної реалізації вимог Державного стандарту повної і базової освіти у навчальних закладах району розроблені заходи щодо його впровадження. Учителі зарубіжної літератури охоплені такими формами методичної роботи: засідання шкільних МО (гуманітарного циклу), інструктивно-методичні наради, круглі столи (обмін досвідом) (Ювілейнівська ЗОШ І-ІІІ ст., Цюрупинські СШ І-ІІІ ст.№№2, 4) семінари-практикуми (Козачелагерська ЗОШ І-ІІІ ст., Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 4, Великокопанівська ЗОШ І-ІІІ ст.), до тематики яких включені наступні питання:

-ознайомлення з інструктивно-методичними листами МОН України щодо викладання предмета у новому навчальному році (у 5, 6, 7 класах) (переважно у всіх закладах);

-запровадження нового Державного стандарту: відмінності чинної та нової редакції (Ювілейнівська ЗОШ І-ІІІ ст.);

-сутність, мета і завдання літературної освіти, визначені у Концепції літературної освіти ; реалізація змістових ліній (Цюрупинські СШ І-ІІІ ст. № 2, №4, Костогризівська ЗОШ І-ІІІ ст.);

-реалізація компетентнісного і діяльнісного підходів при викладанні зарубіжної літератури (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 2);

-використання ІКТ, інноваційних технологій (Солонцівська ЗОШ І-ІІ ст., Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст., Великокопанівська ЗОШ І-ІІІ ст. , Козачелагерська ЗОШ І-ІІІ ст.);

-вивчення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді та її впровадження у процесі вивчення зарубіжної літератури у 7 кл.; (Раденська, Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст., Козачелагерська, Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 4).

Проводиться навчання вчителів зарубіжної літератури з питання реалізації на практиці вимог документів реформування літературної освіти. За три роки впровадження нового Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти досвідом своєї роботи ділилися педагоги Великокопанівської ЗОШ, Солонцівської ЗОШ І-ІІ ст.(майстер-клас Самсонової О.В., Ільвовської Т.В.), проведені семінари на базі Виноградівської ЗОШ І-ІІІ ст., Костогризівської ЗОШ І-ІІІ ст., Цюрупинської СШ І-ІІІ ст. № 4 («Технологія медіаосвіти в сучасній школі») та ін.

Активними учасниками обласних семінарів є вчителі Цюрупинської СШ І-ІІІ ст. № 4, Солонцівської ЗОШ І-ІІ ст., Великокопанівської ЗОШ І-ІІІ ст., Цюрупинської гімназії.

Публікації з досвіду роботи за новими програмами у педагогічній періодиці мають учителі Сидоренко Т.Л. (Тарасівська), Рижикова Є.А. (Брилівська), Малий В.І. (Виноградівська), Кривошея В.М. (Великокопанівська ЗОШ), Цаларунга О.І. (Костогризівська), Ільвовська Т.В. (Солонцівська); на Інтернет-порталах матеріали з досвіду роботи розмістили учителі Шерстньова О.П. (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 2), Імшеницька Л.М. (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 4), Кривошея В.М. (Великокопанівська ЗОш І-ІІІ ст.).

Матеріально-технічна база кабінетів зарубіжної літератури дозволяє здійснювати навчально-виховний процес. Функціонують кабінети зарубіжної літератури в Раденській ЗОШ (зав. Коротунова О.О.), Солонцівській

(Ільвовська Т.В.,), Подо-Калинівській (Таран Т.Л.), Абрикосівській (Ковальова Г.В.), Костогризівській (зав. Цаларунга О.І.), 2 кабінети у Великокопанівській (Кривошея В.М., Самсонова О.В.), Цюрупинській СШ І-ІІІ ст. № 4 (Черноіван Н.М.), Козачелагерській (Горкіна О.О.), гімназії (Каменюка Л.В.), Цюрупинській СШ І-ІІІ ст. № 2 (Новікова О.М.), Брилівській (Ашаніна О.Є.).

Учителі гімназії, Брилівської, Козачелагерської, Великокопанівської, Костогризівської, Цюрупинських СШ І-ІІІ ст.№№2,4, Солонцівської ЗОШ І-ІІ ст., Раденської ЗОШ І-ІІІ ст., Новомаячківської ЗОШ І-ІІІ ст., Подо-Калинівської, Виноградівсько ЗОШ І-ІІІ ст., Пролетарської ЗОШ І-ІІ ст. та ін. залучають сучасні інформаційні технології для збагачення кола дитячого читання, для формування творчого читача (Інтернет-ресурси (Освіта.ua, Методичний портал, електронні бібліотеки, персональні сайти вчителів), сучасні літературно-художні видання, диски з презентаціями і матеріалами до уроків, зошити з друкованою основою видавничої групи «Основа» та ін.

Відвідані уроки зарубіжної літератури у 5-7 класах показали, що вчителі Ластовецька Т.В. (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 2), Коротунова (Раденська ЗОШ І-ІІІ ст.), Білоконська Л. М. (Новомачківська ЗОШ І-ІІІ ст.), Цаларунга О.І. (Костогризівська ЗОШ І-ІІІ ст.), Самсонова О.В., Кривошея В.М. (Великокопанівська ЗОШ І-ІІІ ст.), Волянська Л.І. (Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 4) та ін. забезпечують в учнів 5-7х класів формування літературної компетентності: розуміння учнями літератури як невід’ємної частини національної і світової художньої культури; усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, знання літературних творів, ключових етапів і явищ літературного процесу, основних світоглядних позицій видатних письменників, оволодіння основними літературознавчими поняттями, формування якостей творчого читача та розвиток читацького досвіду та ін. Реалізуючи засади компетентнісно спрямованої освіти, педагоги виступають

організаторами самостійної активної пізнавальної діяльності учнів, їхніми консультантами і помічниками. Застосування вище названими вчителями інтерактивних та мультимедійних технологій захоплює учнів, пробуджує в них інтерес та мотивацію, вони навчають самостійного мислення та дій і тоді пропонована вчителем низка завдань на уроці стимулює школярів до висловлення власної думки, відстоювання власної точки зору.

У практиці роботи вчителів зарубіжної літератури такі інноваційні технології навчання: інтерактивна (Виноградівська, Цюрупинські СШ №№ 2, 4, Солонцівська, Ювілейнівська, Брилівська, Тарасівська, Щасливська ,Пролетарська та ін.); мультимедійна (Цюрупинська СШ №4, Солонцівська, Великокопанівська, Брилівська, Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст., Костогризівська та ін.), проектна (гімназія, Козачелагерська, Цюрупинська СШ №4), особистісно орієнтована (Солонцівська, Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст.,гімназія), проблемне навчання (Козачелагерська, Костогризівська), технологія розвитку критичного мислення (Виноградівська, солонцівська, Раденська) та інші.

Дирекції ЗНЗ здійснюють певний контроль за впровадженням вчителями зарубіжної літератури ключових і предметних компетентностей: питання вивчається на наказ (гімназія, Раденська, Козачелагерська, Цюрупинські СШ І-ІІІ ст. № 2, 4, Великокопанівська, Подо-Калинівська, Новомаячківська ЗОШ І-ІІІ ст., Ювілейнівська та ін..), розглядається на засіданні педагогічної ради (гімназія, Пролетарська, Солонцівська, Тарасівська, Великокопанівська, Цюрупинська СШ І-ІІІ ст. № 2, Виноградівська).

Але поряд з цим у роботі вчителів зарубіжної літератури і дирекції ЗНЗ району з питання реалізації змістових ліній навчання на уроках в умовах впровадження нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти є певні недоліки.

Не всі учителі зарубіжної літератури району перебудували свою роботу відповідно до мети і завдань нових документів реформування освіти, компетентнісно-діяльнісний, особистісно орієнтований підходи ще не стали стратегією для планування уроків. Недостатньо вчителі працюють над удосконаленням і поглибленням методики аналізу художнього твору з врахуванням специфіки програмових творів у середніх класах; при вивченні літературних тем, у ході роботи учня-читача з художнім твором текстоцентризм, діалог не займають важливого місця у практиці роботи учителів-словесників.

При плануванні уроків педагоги не завжди звертаються до програмових вимог, у яких до кожної теми передбачено шляхи реалізації 4 змістових ліній. На уроках компаративного аналізу не стало системою роботи використання методів творчого читання, евристичного та дослідницького, перекладу; прийомів індивідуального й коментованого читання типологічно близьких текстів; проблемної ситуації; проблемних пізнавальних завдань, пов'язаних з необхідним орієнтуванням учнів у різних художніх системах; порівняння художніх творів; зіставлення твору з його генетичним джерелом; евристичної бесіди, диспуту, діалогу тощо.

Не всі учителі уміють конструювати нові педагогічні ситуації, нові завдання, спрямовані на використання узагальнених способів діяльності та створення учнями власних продуктів в освоєнні знань. Домашні завдання не носять творчий, диференційований характер.

Потребує удосконалення робота учителів з питання наступності початкової школи і основної у питанні подальшого розвитку ключових і предметних компетентностей.

При плануванні роботи шкільних МО голови не враховують індивідуальний підхід у роботі з колегами, тематика самоосвітньої роботи і засідання недостатньо актуальні та не носять практичний характер.

Контроль з боку адміністрації не носить дієвий характер: вивчення на наказ, розгляд питання на засідання педагогічної ради не містять аналітики, є поверховим, у переважній більшості теоретичного характеру. При відвідуванні уроків дирекцією не завжди ставиться чітко актуально мета відвідування, відсутній контроль за виконанням вчителем рекомендацій після відвіданого уроку.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Директорам загальноосвітніх навчальних закладів району:

1.1 вжити необхідних заходів щодо усунення недоліків, зазначених в інформаційній довідці;

до 01.01.2015 р.

1.2 здійснювати систематичний контроль за ходом реалізації змістових ліній навчання на уроках зарубіжної літератури;

постійно

1.3 проаналізувати результати роботи вчителів у класах філологічного профілю та у яких викладаються спецкурси із зарубіжної літератури і відкоригувати заходи по роботі зі здібними і літературно обдарованими учнями;

до 01.01.2016 р.

1.4 активізувати діяльність учителів щодо впровадження і використання сучасних засобів навчання, систематично працювати над оновленням обладнання кабінетів зарубіжної літератури.

протягом 2015/2016 н.р.

2. Учителям зарубіжної літератури загальноосвітніх навчальних закладів району:

2.1 з метою формування літературної і комунікативно-мовленнєвої

компетентностей школярів систематично працювати над вивченням і впровадженням у практику роботи нормативної документації реформування освітньої галузі, уроки зарубіжної літератури будувати на засадах діалогу, текстоцентризму, компетентнісно-діяльнісного і особистіно орієнтованого підходів;

постійно

2.2 на уроках впроваджувати ефективні інноваційні методики, спрямовані на реалізацію змістових ліній літературного компонента Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: емоційно-ціннісної, літературознавчої, культурологічної, компаративної;

постійно

2.3 залучати учнів до науково-пошукової діяльності, зокрема, участі в роботі Малої академії наук України;

упродовж 2016 р.

Методист КУ «ЦРМК» І.В.Левицька